

Oponentský posudek diplomové práce

Jakub Stromšík: Měnová reforma v Československu v roce 1953, Právnická fakulta UK, Praha 2011, 102 stran vč. 14 stran příloh

Oponent: Doc. PhDr. JUDr. Jakub Rákosník, Ph.D.

Lze kvitovat s povděkem, že si autor vybral poměrně nejednoduché téma, ke kterému ovšem přistoupil se vší seriózností.

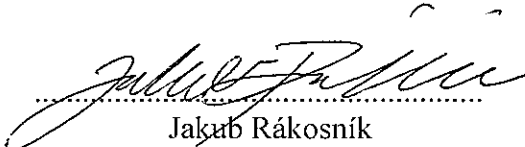
Objem použitých pramenů a sekundární literatury lze považovat za solidní. Autor pracoval s některými archivními fondy z Národního archivu a Archivu ČNB, použil některé kusy dobové odborné literatury, příležitostně nalezneme i odkazy na dobový tisk a v závěrečném seznamu nalezneme také většinu relevantní historické literatury. Tento seznam svým členěním ovšem vzbuzuje rozpaky – nejenže autor vůbec nerozlišuje prameny a literaturu, ale též rozčlenění na „odborné publikace“ a „další vydané prameny“ postrádá jakoukoli logiku. Členění práce je přehledné a logicky řazené. Domnívám se, že při stávajícím objemu textu (cca 80 stran) autor o tématu pojednává zbytečně zešíroka. Znamená to, že k meritorním otázkám, které vyplývají z tématického vymezení práce, se dostává teprve za polovinou diplomové práce. Na předchozích stránkách řeší otázky, které se měnové reformy v podstatě nijak netýkají (s jistou výjimkou měnové reformy z roku 1945). Sám si je tohoto nedostatku podle dikce úvodu vědom, když poznamnáva, že považoval „za nutné alespoň nastínit, jaká byla politická a hospodářská situace v poválečných letech“ (s. 2). Tyto části mají jen přehledový charakter, vycházejí v drtivé míře se sekundární literatury a poskytují skutečně jen informační zázemí následujícímu pojednání o 50. letech.

V práci se vyskytují příležitostně zkratkovitá a nepodložená tvrzení. Na s. 48 vysvětluje autor přebudování první pětiletky hlavně tím, že ČSR chtěla sledovat SSSR jako svůj vzor. Ovšem důležitější (a v literatuře je tento názor celkem běžný) byl fakt, že se zostřila Studená válka v důsledku korejského konfliktu, a proto hospodářskou prioritou východního bloku se stalo zbrojení. Pokud v historické práci uvádíme kvantitativní údaje, je vhodné je dávat do souvislostí. Autor s odvoláním na Kaplana na straně 73 konstatuje, že po zveřejnění reformy stávkovalo 60 000 osob, což působí jako působivé číslo do chvíle, než si uvědomíme, že to představuje cca 1 % pracovní síly v republice.

Na s. 58 autor věcně shrnuje motivace měnové reformy do 6 bodů – zvláště bod poslední, podle něhož byla nástrojem třídního boje, je spíše propagandistický efekt, než realita. Ale to je jenom záležitost interpretace a rozhodně ne chyba. Velmi často bývá zdůrazňována jen jedna stránka procesu (tj. ožebračení širokých mas obyvatelstva), ale již zřídka bývají brány v úvahu hospodářské motivace, proč se KSČ uchýlí k takto nepopulárnímu opatření. A Jakub Stromšík se snaží postihnout obě strany mince. Když však přistupuje k hodnocení, na stranách 66 a 67 přebírá Vencovského a Jiráskovu optiku, aniž by se pokusil o vlastní reflexi. Na práci je sympatické, že autor se snaží zohledňovat širší ekonomicko-politické souvislosti studované problematiky.

Z pozice oponenta nemám vůči této práci žádné námítky zásadní povahy. Považuji ji za zdařilý text, který splňuje všechny důležité požadavky, které jsou na tento typ vysokoškolských textů kladeny, a proto ji doporučuji bez fundamentálních výhrad k obhajobě a doporučuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze, dne 1. května 2012

Jakub Rákosník